UNIVERSITY „LUCIAN BLAGA” SIBIU
FACULTY OF LAW „SIMION BĂRNUȚIU”

DOCTORAL THESIS

DOCTORAL SUPERVISOR
PROF. UNIV. DR. OVIDIU UNGUREANU

PhD CANDIDATE
ANDRA GIURGIU

SIBIU
2013

UNIVERSITY „LUCIAN BLAGA” SIBIU
FACULTY OF LAW „SIMION BĂRNUȚIU”

DATA PROTECTION FROM A EUROPEAN PERSPECTIVE

DOCTORAL THESIS

DOCTORAL SUPERVISOR
PROF. UNIV. DR. OVIDIU UNGUREANU

PhD CANDIDATE
ANDRA GIURGIU

SIBIU
2013

TABLE OF CONTENTS

KEYWORDS: *privacy, personal data, data subject, consent, controller, processor, data protection principles, sensitive data, security and confidentiality, unsolicited communications, cookies, data retention, Genral Data Protection Regulation.*

THESIS SUMMARY

Today's Internet age is marked by tremendous technological developments. These allow for the collection and processing of an indefinite number of personal data. Decades ago many of these data would have been simply forgotten. Today however the capacity to store information is almost limitless. So is the capacity of analysis and processing.

Isolated, each piece of personal information of our daily life doesn't necessarily endanger our personal privacy. Put together however all this information allows for the creation of profiles of our personality and such digital biographies increase our vulnerability with regard to a variety of dangers. The right to privacy and the right to data protection have thus become two of the most important fundamental rights of modern society. Developments in the field of privacy require an innovative legal and political framework which can guarantee that the technological implications are correctly understood and regulated accordingly.

The object of this paper is an in-depth study of the current legal framework in the field of personal data protection, by means of compared analysis, with the intention of showing to what extent an appropriate level of protection is achieved. The correct regulation, interpretation and application of European data protection legal norms by all member states, including Romania, is not possible if they are not known and well understood.

The paper analyses the European directives which form the current legal framework for data protection as well as the new proposal for a European regulation, which will replace the current Data Protection Directive.

Our study has been limited to the legal provisions applicable to the private sector, mainly to natural persons. Due to the complexity of this subject, we have also ommitted the issues relating to the protection of individuals with regard to the processing of personal data by Community institutions and bodies, Regulation 45/2001 EC. Moreover, due to the fact that we have focused on matters of civil law we have also ommitted the issues related to criminal and international law.

Of all the European directives we have concentrated on Directive 95/46/EC of the European Parliament and of the Council of 24 October 1995 on the protection of individuals with regard to the processing of personal data and on the free movement of such data, on Directive 2002/58/EC of the European Parliament and of the Council of 12 July 2002 concerning the processing of personal data and the protection of privacy in the electronic communications sector (Directive on privacy and electronic communications), as well as on Directive 2006/24/EC on the retention of data generated or processed in connection with the provision of publicly available electronic communications services or of public communications networks and amending Directive 2002/58/EC. These three legal instruments form the legal bases of European data protection.

The paper can be regarded as an introduction for Romanian research to the problem of European data protection. Due to the extremely vast topic the paper will focus on key concepts, fundamental principles and essencial jurisprudence in the hope of creating a better understanding of these issues.

At European level and not only privacy is a fundamental right acknowledged in various legal instruments and by all instances. We have shown that the right to personal data protection has only gradually developed. In the course of this research we have analysed the relationship between these two rights, which has been complicated for a long time due to the fact that data protection has been seen from

the perspective of the right to privacy. Even after establishing the fundamental nature of the right to privacy through the Charter of Fundamental Rights of the European Union, the relashionship between these two rights remained ambiguous. For these reasons we consider that approaching data protection from solely the privacy perspecive is criticizable and we plead for the full recognition of the independence of the right to personal data protection, without denying the existence of the tight connection between the two rights.

We have also analysed the development of data protection from the first legal instruments which regulated it to the current European directives which form the bases of European protection.

Due to its essential nature in evaluating the level of European protection we have focused especially on Directive 95/46/EC. Researching the topic we have insisted on the key elements and on the main principles. We have shown what personal data are and how to separate them from simple information. Personal data are any information relating to an identified or identifiable natural person. By analysing the legal definition we have insisted on its key elements and have shown how new categories of information such as spacial information or information collected via RFID technology can become personal data.

After interpreting the fundamental concepts of „controller" and „processor" we have analysed the difficult distinction between the two categories. We have shown that the controller can be a natural or legal person, public authority or any other body which has the prerogative of establishing the purposes and the means of the processing. The control appears as an inherent element of the controller, both in the case of a simple or a pluralist control. We have also seeked to illustrate the difficulty of distinguishing between the two categories by referring to the example of the social networking site Facebook.

The paper has elaborated on the principles of data quality, insisting on some of them such as the purpose specification principles or transparency. We have also allocated an important section to the criteria for making data processing legitimate.

The data subject's consent is the basic processing criteria and it has posed many problems. Together with the recent technological evolutions, which have radically altered interaction in today's society, the importance of consent has changed, practically losing some of its value. Therefore, especially in the online environment, it is considered that processing has to rely on an informed, express and unambiguous consent of the data subject. The latter must show an active conduct in accordance with the opt-in model to demonstrate that he or she agrees to the processing.

This paper has also analysed the problem of sensitive data which can be processed only under certain strict conditions, as well as that of the freedom of expression that might collide with the right to privacy. We have elaborated on the rights of the data subjects, as regulated by Directive 95/46/EC, and have discussed new rights such as the right to data portability or the right to be forgotten proposed by the new Regulation. Confidentiality and security of processing operations have been topics we have approached both from the perspective of Directive 95/46/CE and from that of the Commission's Regulation.

A separate section has been alocated to Directive 2002/58/EC. Analysing its historic background and specific provisions, we have concluded that the directive applies in parallel with Directive 95/46/EC, specifying and complementing it. We have shown how the situations that are not covered by Directive 2002/58/EC are covered by Directive 95/46/EC and that Directive 2002/58/EC has to be applied in a consistent manner with Directive 95/46/EC. We have also underlined that Directive 2002/58/EC is not based on the key concepts used by Directive 95/46/EC but is strictly related to the processing of personal pertaining to the provision of publicly available electronic communications services in public communicationd networks in the Community.

The analysis of the two above mentioned directives was complemented by that of Directive 2006/24/CE. A thorough approach of the general European data protection framework would be incomplete without also analysing the Data Retention Directive. This directive

has profound implications with regard to the fundamental rights to privacy and personal data protection. It's not by chance that this directive is currently being examined by the Court of Justice of the European Union. As shown in our research, member states such as Germany, Romania, Cyprus, Bulgaria have already stated the unconstitutionality of the national laws transposing this directive. Moreover, Germany has declared solely the unconstitutionality of the implementation law whereas the Romanian Constitutional Court has condemned the very essence of the European directive. The Romanian court has criticized the fact that the directive imposes the continuous retention of personal data as this would transform the exemption from the principle of actual, real protection and that of freedom of expression to an absolute rule.

Coroborating the analysis of the aim of the directive, its object, the categories of data to be retained with arguments from the legal doctrine and European jurisprudence, we have concluded to the lack of proportionality and the excessive character of this directive. Valuable international studies such as that of the Max-Planck-Institute, have shown that data retention did not have a significant impact on the clearance rate. Those in favour of the directive argue that it doesn't apply to the content of communications and does not pose a threat to privacy. In our research we have tried to demonstrate the opposite. In today's society there are infinite possibilities of combining information so as to extract valuable data on the basis of which decisions that significantly affect a specific person are taken (in the specialized literature the expression „big data" is commonly used to illustrate this model).

According to the directive a big number of transfer data is to be retained. Even though it is not content data, by combining it with other information and analysing this data there are many conclusions to be drawn with regard to the content of the communication as well as to many other aspects related to the person's private life. This affects not only the persons actively involved in the communication, like the sender of a message, but also collaterals such as the recipients of an unsolicitated message.

A constant surveillance overthrows the presumption of innocence thereby all citizens becoming potential suspects. The freedom of movement and the freedom of expression are

also put in danger. Despite all this persons with ciminal intentions will be able to use anonymous methods such as pre-paid SIM cards or public wireless networks, to achieve their goals.

For all these reasons we argue in favour of the necessity to abolish this legal instrument which represents a severe threat to fundamental rights such as the right to privacy or the right to the protection of personal data.

An effective protection of privacy requires a legal „architecture" that regulates the way in which information is collected and used. The extremely rapid technological developments of the last decade have emphasized the obsolescent character of Directive 95/46/EC. The European legislator has understood the need of adaptation and has thus proposed a new regulation meant to replace the current directive.

The aim of the current research is therefore not only to analyse the current legal framework in the field of personal data protection but also to look into the future to new regulatory tendencies in this field. Through the method of compared analysis we have identified the main changes brought to the Directive 95/46/EC.

We welcome its replacement by a regulation with direct applicability in member states as it guarantees a greater legal stability due to the consistent application throughout the Union. A regulation also favors economic development while guaranteeing a high level of protection.

The extension of the territorial scope of the regulation to controllers not established in the Union also increases the protection of citizens. As long as an operator is offering goods or services to data subjects residing in the Union or is monitoring the behaviour of such data subjects, he will have to comply with the provisions of the European regulation.

A natural consequence related to the different type of relationships in the Internet era is also the broader scope of the concept of personal data so as to cover online identifiers provided by their devices, applications, tools and protocols, such as Internet Protocol addresses or cookie identifiers. The regulation has a complex approach, which also determines stricter rules with regard to consent. If the data subject's consent is to be given

in the context of a written declaration, which also concerns another matter, the requirement to give consent must be presented distinguishable in its appearance from this other matter. Thus is has to be presented in a clear, explicit manner which would not allow any doubt which regard to the unequivocal character of the consent. At the premises of processing operations, which rely on consent must lie an active conduct, following the opt-in model, of the informed data subject. As a novelty the regulation prohibits the use of consent as a legal basis for the processing, where there is a significant imbalance between the position of the data subject and the controller, such as in the exployment context.

The regulation also conferrs broader rights to the data subjects. If the right to data portability is relatively easy to put in practice, the right to be forgotten represents a real challenge. Within our research we have shown that we don’t consider the right to be forgotten to be a new right. At its grounds lie fundamental rights such as the right of erasure or rectification and, under its current form, it doesn’t go beyond an obligation to inform. Independent of its controversial nature we have underlined the unfeasability of this right. It remains to be seen if the right to be forgotten will undergo further amendments until the adoption of the proposed regulation.

The whole approache of the regulation is determined by the way in which technology has marked our society. The European legislator has tried to limit profiling by means of automated processing intended to evaluate certain personal aspects relating to a natural person or to analyse or predict in particular the natural person's performance at work, economic situation, location, health, personal preferences, reliability or behaviour. Moreover as an absolute novelty he has introduced principles like data protection by design and data protection by default.

Undoubtably, some of these innovative provisions are absolutely necessary in order to cope with the new challenges of protecting personal data. We consider however that some provisions such as that referring to the right to be forgotten or to data protection by design and data protection by default are either too unclear or unfeasable and need rethinking. The drastic sanctions futurely imposed by the regulation which go up to the maximum of 1 000

000 EUR or, in case of an enterprise up to 2 % of its annual worldwide turnover, pose serious threats to operators.

In the context of society being more and more shaped by the development of areas such as biometrics, genetics, nanotechnology, RFID technology, video surveillance, human implants, online social networking etc. the need to counteract possible dangers to privacy is acute. The current legal framework is most certainly not able to cope with a society ruled by technology and the Internet. The virtual world and all our personal data, accumulated there pose a growing threat to our material existence. The future of individual identity is very uncertain in the context of the rapid scientific innovations. Data protection norms and not only they will have to face a double challenge: to be sufficiently detailed in order to cover real and concrete situations and, at the same time, to maintain their abstract character which allows them to last in time.

BIBLIOGRAPHY

Books, monographs

1. BAINBRIDGE, David, *Data Protection*, ed. CLT Professional Publishing, Welwyn Garden City, 2000.
2. BARNARD, Catherine, *The Substantive Law Of The EU. The Four Freedoms*, Second Edition, ed. Oxford University Press, Oxford, 2007.
3. BELSER, Eva Maria; EPINEY, Astrid, WALDMANN, Bernhard, *Datenschutzrecht. Grundlagen und öffentliches Recht*, ed. Stämpfli Verlag AG, Bern, 2011.
4. BERGER, Vincent, *Jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului*, ediția a 3-a, editura Institutul Român Pentru Drepturile Omului, București, 2001.
5. BODENSCHTZ, Nadine, *Der europäische Datenschutzstandard*, ed. Peter Lang, Frankfurt am Main, 2010.
6. BOROI, Gabriel; ANGHELESCU, Carla Alexandra, *Curs de drept civil. Partea generală*, ediția a II-a, ed. Hamangiu, București, 2012.
7. BYGRAVE, Lee A., *Data Protection Law. Approaching Its Rationale, Logic and Limits*, ed. Kluwer Law International, The Hague, 2002.
8. CAREY, Peter, *Data Protection. A Practical Guide to UK and EU Law*, ediția a 3-a, ed. Oxford University Press, New York, 2009.
9. DAMMAN, Ulrich; SIMITIS, Spiros, *EG/Datenschutzrechtlinie*, ed. Nomos Verlagsgesellschaft, Baden/Baden, 1997.
10. EHMANN, Eugen; HELFRICH, Marcus, *EG Datenschutzrichtlinie, Kurzkommentar*, ed. Dr. Otto Schmidt, Köln, 1999.

11. ELLGER, Reinhard, *Die Entwicklung des Datenschutzrechts in der Europäischen Union*, în WEBER, R.H., THÜRER, D., ZÄCH, R. (ed.), *Datenschutz im europäischen Umfeld*, editura Schulthess Polygraphischer Verlag, Zürich, 1995, pp. 1-48.

12. GRIGORIU-ANDREȘAN, Beatrice; ȘTEFAN Tudorel, *Tratatele Uniunii Europene*, Ed. Hamangiu, București, 2007,

13. GUILLOD, Olivier, *Droit des personnes*, Deuxième édition, Faculté de droit de l'Université de Neuchâtel, Neuchâtel, 2010.

14. HAGEL III, John; SINGER, Mark, *Net Worth: the emerging role of the informediary in the race for customer information*, ed. Harvard Business School Press, 1999.

15. HERT, Paul de; GUTWIRTH, Serge, *Data Protection in the Case Law of Strasbourg and Luxembourg: Constitutionalisation in Action*, în Serge GUTWIRTH ș.a (ed.), *Reinventing Data Protection?*, ed. Springer, Dordrecht, 2009.

16. HERT, Paul de; GUTWIRTH, Serge*, Data Protection and Law Enforcement. Opacity of the Individual and Transparency of Power*, în Erik CLAES ș.a (ed.), *Privacy and the Criminal Law*, Intersentia, 2006.

17. KORFF, Douwe, *Data Protection Laws in Practice in the European Union*, ed. The Direct Marketing Association, New York, 2005.

18. KUNER, Christoper, *European Data Protection Law. Corpoate Compliance and Regulation*, edția a doua, ed. Oxford University Press, New York, 2007.

19. KÜHLING, Jürgen; SEIDEL, Christian; SIVRIDIS, Anastasios, *Datenschutzrecht*, ed. Recht und Wirtschaft, Frankfurt am Main, 2008.

20. MAYER-SCHÖNBERGER, Viktor, *Delete: The Virtue of Forgetting in the Digital Age*, ed. Princeton University Press, Princeton și Oxford, 2009.

21. PETER, James Thomas, *Das Datenschutzgesetz im Privatbereich*, ed. Schulthess Polygraphischer Verlag, Zürich, 1994.

22. PURTOVA, Nadezhda, *Property in Personal Data: Second Life of an Old Idea in the Age Of Cloud Computing, Chain Informatisation, and Ambient Intelligence*, în *Computers, Privacy and Data Protection: an Element of Choice*, GUTWIRTH, Serge; POULLET, Yves; HERT, Paul de; LEENES, Ronald (Ed.), editura Springer, 2011.

23. RODOTÀ, Stefano, *Data Protection as a Fundamental Right,* în *Reinventing Data Protection*, SERGE, Gutwirth; POULLET, Yves; HERT, Paul de; LEENES, Ronald (ed.), editura Springer, 2009.

24. SCHAAR, Peter, *Das Ende der Privatsphäre*, ed. Wilhelm Goldmann Verlag, München, 2009.

25. SIMITIS, Spiros (ed.), *Bundesdatenschutzgesetz*, 7., neubearbeitete Auflage, ed. Nomos Verlagsgesellschaft, Baaden-Baden, 2011.

26. SOLOVE, Daniel J, *The Digital Person. Technology and Privacy in the Information Age*, ed. New York University Press, New York, 2004.

27. SPINDLER, Schuster, *Recht der elektronischen Medien*, ed. C.H. Beck, 2. Auflage, München, 2011.

28. TINNEFELD, Marie-Theres; EHMANN, Eugen; GERLING, Rainer W, *Einführung in das Datenschutzrecht*, ed. R. Oldenbourg, München, 2005

29. TZANOU, Maria, *Data Protection in EU Law: An Analysis of the EU Legal Framework and the ECJ Jurisprudence*, în AKRIVOPOULOU, Christina; PSYGKAS, Athanasios (ed.), *Personal Data Privacy and Protection in a Surveillance Era: Technologies and practices*, ed. IGI Golbal, 2010.

30. UNGUREANU, Ovidiu, MUNTEANU CORNELIA, *Drept civil. Partea generală în reglementarea noului cod civil*, editura Universul Juridic, București, 2013.

31. UNGUREANU, Ovidiu; MUNTEANU Cornelia, *Drept civil. Persoanele în reglementarea noului cod civil*, ediția a 2-a, ed. Hamangiu, 2013.

32. UNGUREANU, Ovidiu; JUGASTRU, Călina, *Drept civil. Persoanele*, ed. Hamangiu, 2007.

33. VRIES, Katja de; BELLANOVA, Rocco; HERT, Paul de; GUTWIRTH, Serge, *The German Constitutional Court Judgement on data Retention: Proportionality Overrides Unlimited Surveillance (Doesn't It?)*, în Serge Gutwirth, Yves Poullet, Paul de Hert, Ronald Leenes (ed.), Computers, Privacy and Data Protection: an Element of Choice, ed. Springer, Dortrecht, Heildelberg New York, 2011.

34. WALTER, Jean-Philippe, *La Convention du Conseil de l'Europe pour la protection des personnes à l'égard du traitement automatisé des données, în Datenschutz in der Schweiz und in Europa* – La protection des données en Suisse et en Europe, Astrid Epney / Marianne Freiermuth (ed.), ed. Universitätsverlag Freiburg, Elveția, 1999.

Articles

1. ANDRADE, Norberto Nuno Gomes de, *Oblivion: The Right to Be Different ... from Oneself. Reproposing the Right to Be Forgotten*, în VII International Conference on Internet, Law & Politics. Net Neutrality and other challenges for the future of the Internet, în Revista de Internet, Derecho y Política. nr. 13/2012, p. 122-137.

2. AUSLOOS, Jeff, *The „Right to be Forgotten – Worth Remembering?"*, în Computer Law and Security Review, vol. 28, nr. 2/2012, p. 143-152.

3. BALBONI, Paolo; COOPER, Daniel; IMPERIALI, Rosalio; MACENAITE, Milda, *Legitimate Interest of the Data Controller. New Data Protection Paradigm: Legitimacy Grounded on Appropriate Protection*, în International Data Privacy

Law, publicat online la data de 02.08.2013, p. 1-8, disponibil la http://idpl.oxfordjournals.org/content/early/2013/08/01/idpl.ipt019.abstract, adresă consultată ultima oară la data de 08.08.2013.

4. BANNON, Adrian, *Romania retrenches on data retention, în* International Review of Law, Computers & Technology, vol. 24, nr. 2/ 2010, p. 145– 152.

5. BASARABESCU, Georgeta; SĂVOIU, Alina, *Crearea de profiluri ale persoanelor fizice*, în Analele Universităţii "Constantin Brâncuşi" din Târgu Jiu, Seria Ştiinţe Juridice, nr. 4/2010, p. 89-94.

6. BEDNER, Mark; ACKERMANN, Tobias, *Schutzziele der IT-Sicherheit*, Datenschutz und Datensicherheit, nr. 5/2010, pp. 323-328.

7. BERNAL, Paul A. , *'A Right to Delete?'*, în European Journal of Law and Technology, vol. 2, Nr. 2/2011.

8. BIGNAMI, Francesca, *Privacy and Law Enforcement in the European Union: The Data Retention Directive*, în Chicago Journal of International Law, nr. 8/2007, p. 233-255.

9. BLUME, Peter, *Controller and processor: is there a risk of confusion?, în International Data Privacy Law*, vol. 3, No. 2/2013, p. 140-145.

10. BREYER, Patrick, *Telecommunications Data Retention and Human Rights: The Compatibility of Blanket Traffic Data Retention with the ECHR*, în European Law Journal, vol. 11, nr. 3/2005, p. 365-375.

11. BROWN, Ian, *Communications Data Retention in an Evolving Internet*, în International Journal of Law and Information Technology, vol. 19, nr. 2, pp. 95-109.

12. BUCHNER, Benedikt, *Die Einwilligung im Datenschutzrecht, vom Rechtfertigungsgrund zum Kommerzialisierungsinstrument*, Datenschutz und Datensicherheit, vol. 34, nr. 1/2010, p. 39-43.

13. BYGRAVE, Lee A., *Privacy in a Global Context – A Comparative Overview*, în Scandinavian Studies in Law, nr. 47/2004, pp. 319–348.

14. DUMITRU, Horațiu Dan, *Probleme juridice ale Internetului*, în Pandectele Române, nr. 6/2003.

15. ECKHARDT, Jens, EU-Datenschutz-VO – Ein Schreckgespenst oder Fortschritt?, în Computer und Recht, nr. 3/2012, p. 195-203.

16. FEILER, Lukas, *The Legality of the Data Retention Directive in Light of the Fundamental Rights to Privacy and Data Protection*, în European Journal Of Law And Technology, vol. 1, nr. 3/2010, disponibil la adresa http://ejlt.org//article/view/29/75, pagină accesată ultima oară la data de 28.03.2012.

17. FRIEDEWALD, Michael; POHORYLES, Ronald J, *Technology and Privacy*, în Innovation: The European Journal of Social Science Research, vol. 26, nr. 1-2/2013, p. 1-6.

18. GOLA, Peter, *EU-Datenschutz-Grundverordnung und der Beschäftigtendatenschutz*, în Recht der Datenverarbeitung, nr. 2/2012, pp. 60-64.

19. HANSEN, Marit; THOMSEN, Sven, *Lebenslanger Datenschutz: Anforderungen an vertrauenswürdige Infrastrukturen*, în Datenschutz und Datensicherheit, nr. 5/2010, 283-288.

20. HÄRTING, Niko, *Starke Behörden, schwaches Recht – der neue EU-Datenschutzentwurf*, în Betriebs Berater, nr. 8/2012, p. 459-466.

21. HIJMANS, Hielke, *Recent developments in data protection at European Union level*, ERA, nr. 11/2010, p. 219-231.

22. HORNUNG, Gerrit; SCHNABEL, Christoph, *Data protection in Germany I: The population census decision and the right to informational self-determination*, în Computer Law & Security Review, nr. 25/2009, pp. 84 -88.

23. JASPERS, Andreas; REIF, Yvette, *Der betriebliche Datenschutzbeauftragte nach der geplanten EU-Datenschutz-Grundverordnung – ein Vergleich mit dem BDSG*, în Recht der Datenverarbeitung, vol. 28, nr. 2/2012, p.78-84.

24. KANE, Daniel, *Digital Dandelions: The Flowering of Network Research*, USCD News Center, nr. 31/2007, disponibil la adresa http://ucsdnews.ucsd.edu/newsrel/science/08-07DigitalDandelionsDK-.asp, pagină accesată ultima oară la data de 05.05.2012.

25. KINAST, Karsten; SCHRÖDER, Markus, *Audit & Rating: Vorsprung durch Selbstregulierung*, în Zeitschrift für Datenschutz nr. 5/2012, p. 207- 209.

26. KUNER, Christopher; CATE, Fred H.; MILLARD, Christopher; SVANTESSON, Dan Jeker B, *Privacy – an elusive concept*, în International Data Privacy Law, vol.1, nr. 3/2011, p.141-142.

27. LIENEMANN, Kerstin, *What's the Way the Cookie Crumbles?*, în Kommunikation und Recht, nr. 10/2012, p. 609-613.

28. LÜTKEMEIER, Sven, *EU-Datenschutzrichtlinie – Umsetzung in nationales Recht,* în Datenschutz und Datensicherheit, nr. 10/1995, p. 597-603.

29. MOEREL, Lokke, *Back to the basics: When does EU data protection law apply?*, în International Data Privacy Law, vol. 1, nr. 2/2011, p. 92-110.

30. MORITZ, Karg *Datenschutz für Geodaten*, în Datenschutz und Datensicherheit, nr. 12/2010, p. 824-825.

31. REDING, Viviane, *Sieben Grundbausteine der europäischen Datenschutzreform*, în Zeitschrift für Datenschutz, nr. 5/2012, p.195-198.

32. SCHULTZ, Sebastian, *Privacy by Design*, în Computer und Recht nr. 3/2012, pp. 204-208.

33. SCHWEIZER, Rainer J., *Die Rechtsprechung des Europäischen Gerichtshofes für Menschenrechte zum Persönlichkeits- und Datenschutz*, în Datenschutz und Datensicherheit, vol. 33, nr. 8/2009, p. 462-468.

34. ȘANDRU, Simona, *Analiză critică a jurisprudenței de contecios constituțional din România și Germania cu privire la declararea neconstituționalității legilor naționale de transpunere a Directivei nr. 2006/24/CE privind reținerea datelor generate sau prelucrate în legătură cu furnizarea de servicii de comunicații electronice destinate publicului sau de rețele publice de comunicații, precum și pentru modificarea Directivei nr. 2002/58/CE*, în Pandectele Române, nr. 4/2011, p. 137-152.

35. SCHRÖDER, Markus, *Datenschutz als Wettbewerbsvorteil – Es ist an der Zeit*, în Zeitschrift făr Datenschutz, nr. 5/2012, p.193-194.

36. SCHRÖDER, Markus, *EU: Neue Details zur EU-Datenschutzreform*, articol disponibil la adresa http://www.2b-advice.com/no_cache/service/meldungen/2b/news/2011/12/09/eu-neue-details-zur-eu-datenschutzreform.html, accesată ultima oară 23.05.2012.

37. SCHULZ, Sebastian, *Privacy by Design*, în Computer und Recht, nr. 3/2012, pp. 204-208.

38. RAMIRO, Monica Arenas; YANKOVA, Silvya, *Spanische Datenschutzbehörde (AEPD) vs. Google: „Das Recht auf Vergessen"*, în Zeitschrift für Datenschutz, nr. 5/2012, pp. V-VIII.

39. RĂDULEȚ, Sebastian, *Limitele libertății de exprimare în jurisprudența Curții Constituționale*, în Pandectele Române nr. 8/2011.

40. TRAUNG, Peter, *EU Law on Spyware, Web Bugs, Cookies, etc., Revisited: Article 5 of the Directive on Privay and Electronic Communications*, în Business Law Review, nr. 10/2010, p. 216-228.

41. TRAUNG, Peter, *The Porposed New EU General Data Protection Regulation*, în Computer Law Review International, nr. 2/2012, p. 33-64.

42. TZANOU, Maria, *Data protection as a fundamental right next to privacy? `Reconstructing`a not so new right*, în International Data Privacy Law, vol. 3, no. 2/2013, pp. 88-99.

43. TZANOU, Maria, *Balancing Fundamental Rights: United in Diversity? Some Reflections on the Recent Case Law of the European Court of Justice on Data Protection*, în Croatioan Yearbook of European Law & Policy, vol. 6, nr. 6/2010, p. 53-74.

44. UDROIU, Mihail; SLĂVOIU, Radu, *Reglementarea internă și comunitară a reținerii datelor generate sau prelucrate de frunizorii de servicii de comunicații electronice destinate publicului sau de rețele publice de comunicații*, în Dreptul nr. 5/2009.

45. WARREN, Samuel Dennis; BRANDEIS, Louis Demibitz, *The Right To Privacy*, în Harvard Law Review, vol. IV, nr. 5/1890.

46. WEBER, Rolf H., *The Right to Be Forgotten: More Than a Pandora's Box?*, JIPITEC 120, vol. 2/2011, disponibil la adresa http://www.jipitec.eu/issues/jipitec-2-2-2011/3084/jipitec%202%20-%20a%20-%20weber.pdf, accesată ultima oară la data de 26.05.2013.

Treaties, Conventions, Directives, Laws

1. Tratatul de Instituire a Comunității Europene, J.O. nr. C 224/1, din 31 august 1992.

2. Tratatul de la Lisabona de modificare a Tratatului privind Uniunea Europeană şi a Tratatului de instituire a Comunităţii Europene, semnat la Lisabona, 13 decembrie 2007, J.O. C 306, 17 decembrie 2007.

3. Convenția pentru protejarea persoanelor faţă de prelucrarea automatizată a datelor cu caracter personal, adoptată la Strasbourg la 28 ianuarie 1981, text integral in limba română publicat în M. Of. nr. 830 din 21 dec. 2001.

4. Protocolul aditional la Conventia pentru protejarea persoanelor fata de prelucrarea automatizata a datelor cu caracter personal, cu privire la autoritatile de control si fluxul transfrontalier al datelor, din 18 noiembrie 2001, publicat în M. Of. Nr. 244 din 23 martie 2005.

5. Recomandarea Comisiei din 12 mai 2009 privind aplicarea principiilor de respectare a vieţii private şi protecţie a datelor în aplicaţiile bazate pe identificarea prin radiofrecvenţă, J. O. L 122 , 16/05/2009.

6. Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene, J.O. nr. C 83 din 30 martie 2010.

7. Proposal for a Regulation of the European Parliament and of the Council on the protection of individuals with regard to the processing of personal data and on the free movement of such data (General Data Protection Regulation), 2011 draft, version 56, 29.11.2011, denumită în continuare COM(2011) 56 draft.

8. Propunere de regulament al Parlamentului european și al Consiliului privind protecția persoanelor fizice referitor la prelucrarea datelor cu caracter personal și libera circulație a acestor date (Regulament general privind protecția datelor), COM(2012) 11 final din 25.01.2012, Bruxelles.

9. Propunere de directivă a Parlamentului european și a Consiliului privind protecția datelor cu caracter personal de către autoritățile competente în scopul prevenirii, identificării, investigării sau urmăririi penale a infracțiunilor sau al executării pedepselor și la libera circulație a acestor date, COM(2012) 10 final, 25.01.2012, Bruxelles.

10. Propunerea privind un cadru de reglementare comun pentru rețelele și serviciile de comunicații electronice, COM (2000) 393 final 2000/0184 (COD), J. O. C 365 E.

11. Regulamentul (CE) nr. 45/2001 al Parlamentului European și al Consiliului din 18 decembrie 2000 privind protecția persoanelor fizice cu privire la prelucrarea datelor cu caracter personal de către instituțiile și organele comunitare și privind libera circulație a acestor date, J.O. L 8 din 12.01.2001.

12. Directiva 95/46/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 24 octombrie 1995 privind protecția persoanelor fizice în ceea ce privește prelucrarea datelor cu caracter personal și libera circulație a acestor date, J.O. nr. L 281/31, din 23.11.1995.

13. Directiva 97/66/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 15 decembrie 1997 privind prelucrarea datelor personale și protecția vieții private în sectorul telecomunicațiilor, J.O. nr. 24/1, din 30.1.1998.

14. Directiva 2001/20/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 4 aprilie 2001 de apropiere a actelor cu putere de lege și a actelor administrative ale statelor membre privind aplicarea bunelor practici clinice în cazul efectuării de studii clinice pentru evaluarea produselor medicamentoase de uz uman, J.O. nr. L 121 din 1.5.2001.

15. Directiva 2002/19/CE a Parlamentului și a Consiliului din 7 martie 2002 privind accesul la rețelele de comunicații electronice și la infrastructura asociată, precum și interconectarea acestora (Directiva privind accesul), J.O. L 108/7 din 24.4.2002.

16. Directiva 2002/20/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 7 martie 2002 privind autorizarea rețelelor și serviciilor de comunicații electronice (Directiva privind autorizarea), J.O. L 108/21 din 24.4.2002.

17. Directiva 2002/21/CE a Parlamentului European şi a Consiliului din 7 martie 2002 privind un cadru de reglementare comun pentru reţelele şi serviciile de comunicaţii electronice („Directivă-cadru”), J.O. L 108 din 24.4.2002

18. Directiva 2002/22/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 7 martie 2002 privind serviciul universal și drepturile utilizatorilor cu privire la rețelele și

serviciile electronice de comunicații (directiva privind serviciul universal), J.O. L 108/51 din 24.4.2002.

19. Directiva 2002/58/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 12 iulie 2002 privind prelucrarea datelor personale și protejarea confidențialității în sectorul comunicațiilor publice (Directiva asupra confidențialității și comunicațiilor electronice), J.O. nr. L 201/37, din 31.7.2002.

20. Directiva 2006/24/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 15 martie 2006 privind păstrarea datelor generate sau prelucrate în legătură cu furnizarea serviciilor de comunicații electronice accesibile publicului sau de rețele de comunicații publice și de modificare a Directivei 2002/58/CE, J.O. nr. 105/54, din 13.04.2006.

21. Directiva 2007/2/CE a Parlamentului European şi a Consiliului din 14 martie 2007 de instituire a unei infrastructuri pentru informaţiile spaţiale în Comunitatea Europeană (Inspire), J. O. nr. L 108/1, din 25.04.2007.

22. Directiva 2009/140/CE a Parlamentului European şi a Consiliului din 25 noiembrie 2009 de modificare a Directivelor 2002/21/CE privind un cadru de reglementare comun pentru rețelele și serviciile de comunicații electronice, 2002/19/CE privind accesul la rețelele de comunicații electronice și la infrastructura asociată, precum și interconectarea acestora și 2002/20/CE privind autorizarea rețelelor și serviciilor de comunicații electronice (Text cu relevanță pentru SEE), J.O. L 337 din 18.12.2009.

23. Directiva 2009/136/CE a Parlamentului European şi a Consiliului din 25 noiembrie 2009 de modificare a Directivei 2002/22/CE privind serviciul universal și drepturile utilizatorilor cu privire la rețelele și serviciile de comunicații electronice, a Directivei 2002/58/CE privind prelucrarea datelor personale și protejarea confidențialității în sectorul comunicațiilor publice și a Regulamentului (CE) nr. 2006/2004 privind cooperarea dintre autoritățile naționale însărcinate să asigure aplicarea legislației în materie de protecție a consumatorului (Text cu relevanță pentru SEE), J.O. L 337 din 18.12.2009.

24. Loi fédérale sur la protection des données (LPD), du 19 juin 1992 (Etat le 1er janvier 2011), L'Assemblée fédérale de la Confédération suisse.

25. Legea nr. 682/2001 privind ratificarea de către România a Convenţiei pentru protejarea persoanelor faţă de prelucrarea automatizată a datelor cu caracter personal, adoptată la Strasbourg la 28 ianuarie 1981, M.Of. nr. 830 din 21 dec. 2001.

26. Legea pentru protecția datelor a Landu-lui german Hessen *Hessiches Datenschutzgesetz*, din 12.10.1970, în GVB1.Teil I, 625 și urm.

27. Legea pentru protecția datelor suedeză *Datalagen* din mai 2011.

28. Legea pentru protecția datelor elvețiană *Loi fédérale sur la protection des données (LPD),* din 19 iunie 1992, L'Assemblée fédérale de la Confédération suisse.

29. Legea nr. 30 din 18 mai 1994 privind ratificarea Conventiei pentru apararea drepturilor omului şi a libertatilor fundamentale şi a protocoalelor aditionale la aceasta conventie, M. Of. nr. 135 din 31 mai 1994.

30. Legea nr. 161/2003 privind unele măsuri pentru asigurarea transparenței în exercitarea demnităților publice, a funcțiilor publice și în mediul de afaceri, prevenirea și sancționarea corupției, publicată în M. Of. nr. 279 din 21 aprilie 2003, cu modificările și completările anterioare.

31. Legea nr. 95/2006 privind reforma în domeniul sănătății, M. Of. nr. 372 din 28 aprilie 2006.

32. Legea nr. 278/2007 privind aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 36/2007 pentru abrogarea Legii 476/2003 privind aprobarea taxei de notificare a prelucrărilor de date cu caracter personal, care cad sub incidența Legii nr. 677/2001 pentru protecția persoanelor cu privire la prelucrarea datelor cu caracter personal și libera circulație a acestor date, M.Of. nr. 708 din 19. Octombrie 2007.

33. Legea nr. 298/2008 privind reţinerea datelor generate sau prelucrate de furnizorii de servicii de comunicaţii electronice destinate publicului sau de reţele publice de

comunicaţii, precum şi pentru modificarea Legii nr. 506/2004 privind prelucrarea datelor cu caracter personal şi protecţia vieţii private în sectorul comunicaţiilor electronice, M. Of. nr. 780, 21 noi. 2008.

34. Legea 82/2012 privind retinerea datelor generate sau prelucrate de furnizorii de retele publice de comunicatii electronice si de furnizorii de servicii de comunicatii electronice destinate publicului, precum si pentru modificarea si completarea Legii nr. 506/2004 privind prelucrarea datelor cu caracter personal si protectia vietii private in sectorul comunicatiilor electronice. Lege nr. 82/2012, Monitorul Oficial, Partea I nr. 406 din 18 iunie 2012.

35. Ordonanța de urgență nr. 36 din 9 mai 2007 pentru abrogarea Legii nr. 476/2003 privind aprobarea taxei de notificare a prelucrărilor de date cu caracter personal, care cad sub incidența Legii nr. 677/2001 pentru protecția persoanelor cu privire la prelucrarea datelor cu caracter personal și libera circulație a acestor date, M. Of. Nr. 335/17 mai 2007.

36. Grupul de lucru pentru protecția datelor Art. 29, *Working Document Privacy on the Internet - An integrated EU Approach to On-line Data Protection-*, adoptat la 21 noiembrie 2000, (WP 37).

37. Grupul de lucru pentru protecția datelor Art. 29, *Working document on determining the international application of EU data protection law to personal data processing on the Internet by non-EU based web sites,* adoptat la 30 mai 2002 (WP 56).

38. Grupul de lucru pentru protecția datelor Art. 29, *Avizul 3/2003 privind Codul European de Conduită al FEDMA pentru utilizarea datelor cu caracter personal în scopuri comerciale directe* [trad. neof.], adoptat la 13 iunie 2003 (WP 77).

39. Grupul de lucru pentru protecția datelor Art. 29, *Avizul 5/2004 privind comunicațiile nesolicitate în scopuri de marketing în temeiul articolului 13 din Directiva 2002/58/CE*, , adoptat la 27 februarie 2004 (WP90).

40. Grupul de lucru pentru protecția datelor Art. 29, *Working document on a common interpretation of Article 26(1) of Directive 95/46/EC of 24 October 1995*, adoptat la 25 noiembrie 2005 (WP114).

41. Grupul de lucru pentru protecția datelor Art. 29, *Document de lucru privind prelucrarea datelor medicale cu caracter personal din dosarul electronic de sănătate (DES)*, adoptat la 13 februarie 2007 (WP 131).

42. Grupul de lucru pentru protecția datelor Art. 29, *Avizul 5/2009 privind socializarea în rețea online*, adoptat la 12 iunie 2009 (WP 163).

43. Grupul de lucru pentru protecția datelor Art. 29, *Avizul nr. 1/2010 privind conceptele de „operator" și „persoană împuternicită de către operator"*, adoptat la 16 februarie 2010 (GL 169).

44. Grupul de lucru pentru protecția datelor Art. 29, *Avizul 15/2011 privind definiția consimțământului*, adoptat la 13 iulie 2011 (WP187) .

45. Grupul de lucru pentru protecția datelor Art. 29, *Avizul 13/2011 privind serviciile de localizare geografică pe dispozitivele mobile inteligente*, adoptat la 16 mai 2011 (WP 185).

46. Grupul de lucru pentru protecția datelor Art. 29, *Avizul 1/2012 privind propunerile de reformă referitoare la protecția datelor,* adoptat la 23 martie 2013 (WP 191).

47. Grupul de lucru pentru protecția datelor Art. 29, *Avizul 4/2007 privind conceptul de cate cu caracter personal*, adoptat la 20 iunie 2013 (WP 136).

Studies, Reports

1. *What are 'Personal Data'?* A study conducted for the UK Information Commissioner, S. BOOTH, S.; JENKINS, R.; MOXON, D.; SEMMENS, N.; SPENCER, C.; TAZLOR, M.; TOWNEND, D. The University of Sheffield, 2004,

disponibil la adresa http://www.ico.gov.uk/upload/documents/library/corporate/research_and_reports/final_report_21_06_04.pdf;OECD Guidelines on the Protection of Privacy and Transborder Flows of Personal Data, Documentul C(80) 58 (final), disponibil în limba engleză la adresa http://www.oecd.org/document/18/0,3746,en_2649_34223_1815186_1_1_1_1,00.html, pagină accesată ultima oară la data de 20.10.2011.

2. Autoritatea Națională de Supraveghere a Prelucrării Datelor cu Caracter Personal, *Raport de activitate 2007*, disponibil la adresa http://www.dataprotection.ro/servlet/ViewDocument?id=381, pagină accesată ultima oară la data de 28.04.2013.

3. Privacy International*, Raportul European privind viaţa privata şi drepturile omului, 2011,* disponibil la adresa https://www.privacyinternational.org/node/6929, pagină accesată ultima oară la data de 24.06.2013.

4. *Codul European de Conduită al Federaţiei de Marketing European (FEDMA),* disponibil la adresa http://www.fedma.org/fileadmin/documents/SelfReg_Codex/FEDMACodeEN.pdf, pagină accesată ultima oară la data de 13.08.2013.

5. *Raport de evaluare referitor la Directiva privind păstrarea datelor (Directiva 2006/24/CE)*, Comisia Europeană, Bruxelles, 18.4.2011, COM(2011) 225 final, disponibil la adresa http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2011:0225:FIN:RO:HTML, pagină accesată ultima dată la data de 05.03.2012.

6. Max-Planck-Institut für ausländisches und internationales Strafrecht*, Schutzlücken durch Wegfall der Vorratsdatenspeicherung? Eine Untersuchung zu Problemen der Gefahrenabwehr und Strafverfolgung bei Fehlen gespeicherter Telekommunikationsverkehrsdaten, Freiburg, 2012;* studiul în limba germană este

disponibil la adresa http://www.mpg.de/5000721/vorratsdatenspeicherung.pdf, pagină accesată ultima oară la data de 23.03.2012.

7. European Digital Rights, *Shadow evaluation report on the Data Retention Directive (2006/24/EC)*, 17 aprilie 2011, disponibil la adresa http://www.edri.org/files/shadow_drd_report_110417.pdf, pagină accesată ultima oară la data de 05.03.2012.

8. CEDPO, *Position Paper on the General Data Protection Regulation COM (2012) 11 final*, din 30 martie 2012, disponibilă la adresa http://www.novosite.nl/editor/assets/cedpo/CEDPO_1.Paper_final.pdf, pagină accesată ultima oară la data de 25.05.2012.

9. ApTI Asociația pentru Tehnologie și Internet, *Despre cookie-uri*, decembrie 2012, disponibil la adresa http://www.apti.ro/sites/default/files/ApTI%20-%20Despre%20cookie-uri.pdf, pagină accesată ultima oară la data de 08.08.2013.

Jurisprudence

1. CEDO, hotărârea din 2 august 1984, cauza 8691/79 *Malone contra Marea Britanie*, disponibilă la adresa http://jurisprudentacedo.com/Malone-contra-Marea-Britanie-Supravegherea-persoanei-Conditiile-legii-interne.html, pagină accesată ultima oară la data de 19.01.2013.

2. CEDO, hotărârea din 26.02.1987, *Leander contra Suedia* (App. 9248/81), seria A 116.

3. CEDO, hotărârea din 25 martie 1998, *Kopp contra Elveţia*, disponibilă la adresa http://cmiskp.echr.coe.int/tkp197/view.asp?item=21&portal=hbkm&action=html&highlight=kopp%20|%20v.%20|%20Switzerland&sessionid=71684333&skin=hudoc-en, pagină consultată ultima oară la data de 28.02.2013.

4. CEDO, hotărârea din 3 aprilie 2007, *Copland contra Marea Britanie*, disponibilă la adresa http://cmiskp.echr.coe.int/tkp197/view.asp?item=1&portal=hbkm&action=html&highlight=copland&sessionid=71768836&skin=hudoc-en, pagină consultată ultima oară la data de 28.02.2013.

5. CEDO, hotărârea din 29 martie 2000, *Rotaru versus România*, disponibilă la adresa http://jurisprudentacedo.com/Rotaru-c.-Romaniei.html, pagină accesată ultima oară la data de 30.01.2013.

6. CJUE Curtea de Justiție a Uniunii Europene, *Bodil Lindqvist/ Aklagarkammaren Jönköping*, C-101/2001 din 06.11.2003.

7. CJEU, *Deutsche Telekom AG împotriva Bundesrepublik Deutschland*, cauza C-543/09, din 5 mai 2011, din Repertoriul jurisprudenței 2011 I-03441.

8. CJUE, C-465/00 *Österreichischer Rundfunk and Others* din 20 mai 2003 (cauzele conexate Rechnungshof (C-465/00) v Österreichischer Rundfunk and Others and Christa Neukomm (C-138/01) and Joseph Lauermann (C-139/01) v Österreichischer Rundfunk).

9. CJUE, C-275/06, *Productores de Música de España (Promusicae) împotriva Telefónica de España SAU,* din 29 ianuarie 2008.

10. CJUE (Tribunalul de Primă Instanță), T-194/04 din 8 noiembrie 2007, *The Bavarian Lager Co. Ltd împotriva Comisiei Comunităților Europene*, disponibilă în culegerea de jurisprudenţă a Curţii Europene a Justiţiei 2007 pagină II-04523.

11. CJUE (Marea Cameră), cauzele conexate C-92/09 și C-93/09 din 9 noiembrie 2010, *Volker und Markus Schecke GbR (C-92/09) şi Hartmut Eifert (C-93/09) împotriva Land Hessen*, disponibile în Repertoriul jurisprudenței 2010 I-11063.

12. CJUE, Cerere de pronunțare a unei hotărâri preliminare introdusă de *Audiencia Nacional (Spania) la 9 martie 2012 - Google Spain, S.L., Google, Inc./Agencia de Protección de Datos (AEPD), Mario Costeja González*, C-131/12.

13. Curtea Constituțională a României, decizie de neconstituționalitate nr. 1258 din 8 octombrie 2009 referitoare la excepția de neconstituționalitate a prevederilor Legii nr.298/2008 privind reținerea datelor generate sau prelucrate de furnizorii de servicii de comunicații electronice destinate publicului sau de rețele publice de comunicații, precum și pentru modificarea Legii nr.506/2004 privind prelucrarea datelor cu caracter personal și protecția vieții private în sectorul comunicațiilor electronice, M. Of. nr. 798 / 23 noiembrie 2009.

14. Bverf: *Vorratsdatenspeicherung*, Urteil vom 2.3.2010 – 1 BvR 256/08,1 Bvr 263/08, 1 BvR 586/08, în MMR – MultiMedia und Recht, nr. 5/2010, p. 359.

15. Curtea Constituțională a Germaniei, hotărârea *Volkszählungsurteil* 1 BvR 209/83 ș.a, din 15 Decembrie 1983, disponibilă la adresa https://cdn.zensus2011.de/live/fileadmin/material/pdf/gesetze/volkszaehlungsurteil_1983.pdf, pagină accesată ultima oară la data de 15.03.2013.

16. Cerere de pronunțare a unei hotărâri preliminare introdusă de High Court of Ireland (Irlanda) la 11 iunie 2012, Cauza C-293/12, *Digital Rights Ireland Ltd/Minister for Communications, Marine and Natural Resources, Minister for Justice, Equality and Law Reform, Commissioner of the Garda Síochána, Irlanda și Attorney General*, J.O. C 258 din 25.08.2012.

17. Cerere de decizie preliminară introdusă de Verfassungsgerichtshof (Austria) la 19 decembrie 2012, *Kärntner Landesregierung și alții*, Cauza C-594/12, J.O. C 79 din 16.03.2012.